

KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI

Warszawa, dnia 24 maja 2018 r.

I.dz. Ia -2028/2018

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2018 -05- 25

ZAL. / NR

zobacz doświadczenie

Pan dr Adam BODNAR

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku

W nawiązaniu do Pana pisma I.dz.VII.613.4.2018.MKS z dnia 19.03.2018 r. dotyczącego problematyki stosowania przez Policję wykładni art. 52 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. *Kodeks wykroczeń*¹ (zwanej dalej k.w.) uprzejmie informuję, że zgodnie z ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. do głównych zadań Policji należy ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscu publicznym.

Rozpatrując prawo do wolności gromadzenia się, jak też wyrażania swoich poglądów, nie można pomijać prawa określonego w art. 31 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych.

Zgromadzenia pozostają pod ochroną prawną państwa, dlatego też zachowania osób polegające np. na blokowaniu przemarszu w trakcie zgromadzenia lub zagłuszaniu debaty prowadzonej w przestrzeni publicznej, podlegają monitorowaniu służb Policji, a w określonych przypadkach stają się przedmiotem ich interwencji. Celem realizowanym przez funkcjonariuszy w takich przypadkach nie jest jednak dokonywanie wiążących wykładni przepisów prawnych. Funkcjonariusze przeprowadzają wstępną ocenę prawno-karną zachowania konkretnej osoby – na podstawie towarzyszących okoliczności oraz w oparciu o zgłaszane zawiadomienia innych osób, w tym organizatorów legalnych zgromadzeń. Rozstrzygnięcie

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 618, z późn. zm.

w zakresie ewentualnego nałożenia sankcji karnych bądź uniewinnienia należy do kompetencji Sądu.

Odnosząc się do problematyki podejmowania przez Policję interwencji wobec uczestników pokojowych zgromadzeń, należy podkreślić, że Policja w pełni respektuje fakt wolności zgromadzeń, w tym prawo do pokojowego gromadzenia się ludzi w celu wolnego wyrażenia poglądów, przy czym, o ile w polskim porządku prawnym zdefiniowane zostało zgromadzenie spontaniczne², które odbywa się w związku z zaistniałym nagłym i niemożliwym do wcześniejszego przewidzenia wydarzeniem związanym ze sferą publiczną, którego odbycie w innym terminie byłoby niecelowe lub mało istotne z punktu widzenia debaty publicznej, to ustawodawca nie definiuje pojęć demonstracja i kontrdemonstracja, którymi posługuje się Pan w przywołanej na wstępie korespondencji. Jednocześnie kodeks wykroczeń w art. 52 § 1 pkt 1 penalizuje wykroczenie polegające na przeszkadzaniu lub usiłowaniu przeszkadzania, w organizowaniu lub przebiegu niezakazanego, a więc legalnego zgromadzenia. Warunki legalności zgromadzeń określone są w przepisach ustawy *Prawo o zgromadzeniach* (dalej u.p.o.z.). Za wskazane wykroczenie odpowiada sprawca, który przeszkadza w zgromadzeniu, czyli powoduje faktyczne utrudnienia w jego organizacji lub przebiegu albo wręcz uniemożliwia odbycie zgromadzenia³.

Odnosząc się do problematyki wskazanej przez Pana na wstępie korespondencji informuję, że w celu udzielenia możliwie najbardziej wyczerpującej odpowiedzi oczekiwałem wpływu informacji z jednostek terenowych z rozstrzygnięć jakie miały być zrealizowane w miesiącu maju br. w części podniesionych przez Pana spraw.

Wobec powyższego informuję, że:

- ***w sprawie skargi Rafała S., która w dniu 18.01.2018 r. została przekazana za pośrednictwem strony internetowej do RPO:***

W dniu 10 lipca 2017 roku funkcjonariusze Policji realizowali czynności w zakresie zabezpieczenia cyklicznego zgromadzenia publicznego, upamiętniającego ofiary katastrofy w Smoleńsku, które polegały m.in. na podejmowaniu działań w stosunku do osób naruszających porządek prawny. W toku tych działań na ul. Plac Zamkowy 1 policjanci podjęli interwencję w stosunku do grupy osób, które usiłowały zakłócić przebieg przedmiotowego zgromadzenia poprzez głośne wydawanie okrzyków, dopuszczając się popełnienia czynu zabronionego o znamionach wykroczenia z art. 52 § 2 pkt 1 *Kodeksu wykroczeń*.

² art. 3 ust. 2 u.p.o.z.

³ J. Wojciechowski, *Kodeks Wykroczeń. Komentarz. Orzecznictwo*, Warszawa 2005, s.77.

W wyniku czynności wyjaśniających przeprowadzonych w tej sprawie w Komendzie Rejonowej Policji Warszawa I (KRP-PR-W-4862/17, RSOW-5181/17) w trybie art. 54 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, siedmiu osobom, w tym Panu Rafałowi S., przedstawiono zarzut popełnienia wykroczenia polegającego na tym, że: „w dniu 10 lipca 2017 r. około godziny 20.25 w Warszawie na Pl. Zamkowym 1, usiłował przeszkodzić w przebiegu niezakazanego zgromadzenia mającego na celu upamiętnienie ofiar katastrofy w Smoleńsku, poprzez głośne okrzyki w kierunku odbywającego się przy ul. Krakowskie Przedmieście wyżej wymienionego zgromadzenia”, tj. o czyn z art. 52 § 2 pkt 1 Kodeksu wykroczeń. Powyższy zarzut sformułowano na podstawie zawiadomienia złożonego przez organizatora zgromadzenia oraz zeznań świadków. Następnie w niniejszej sprawie skierowano do Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie XI Wydział Karny (sygn. akt XI W 722/18) wnioski o ukaranie 7 osób, w tym Pana Rafała S. Do chwili obecnej do jednostki Policji nie wpłynęła żadna informacja o sposobie zakończenia przedmiotowej sprawy, której akta pozostają w dyspozycji Sądu.

– **w sprawie dotyczącej działań Policji podejmowanych wobec uczestników zgromadzenia odbywającego się w dniu 11.11.2017 r. we Wrocławiu:**

W Komisariacie Policji Wrocław Stare Miasto prowadzono postępowanie w sprawie o wykroczenie RSOW-406/18, dotyczące trzech osób stojących na przystanku MPK, które głośno skandując hasła zakłóciły przebieg legalnego zgromadzenia pn. „Marsz Niepodległości” odbywającego się w dniu 11 listopada 2017 roku. Czynności wyjaśniające w przedmiotowej sprawie zostały zakończone w dniu 12 lutego 2018 roku sporządzeniem wniosków (które zostały przekazane do Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieście V Wydział Karny) o ukaranie 3 osób, którym przedstawiono zarzut o to, że w dniu 11 listopada 2017 roku około godz. 17.00 we Wrocławiu na ul. Kazimierza Wielkiego, stojąc z innymi osobami na przystanku MPK przeszkadzali okrzykami w przebiegu niezakazanego zgromadzenia publicznego pn. *Marsz Niepodległości*, to jest o czyn z art. 52 § 2 pkt 1 kw. Jedna z tych osób w dniu 30 marca 2018 roku wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieście Wydział V Karny sygn. akt V W 676/18 została uznana winną popełnienia zarzucanego jej czynu. Na podstawie art. 39 § 1 kw Sąd odstąpił od wymierzenia kary. Wobec kolejnej osoby Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieście wydał wyrok nakazowy sygn. akt II W 468/18, w którym uznał ją winną popełnionego wykroczenia i ukarał karą grzywny w wysokości 200 złotych. Sprawa dotycząca trzeciej osoby została rozstrzygnięta wydanym w dniu 10 maja 2018 r. postanowieniem o umorzeniu postępowania.

- ***w sprawie dotyczącej interwencji Policji wobec uczestników zgromadzenia odbywającego się na ul. Karowej w Warszawie w dniu 10.09.2017 r.:***

Podczas zabezpieczenia zgromadzenia publicznego zorganizowanego w dniu 10 września 2017 roku na ul. Krakowskie Przedmieście policjanci, zgodnie z art. 15 ustawy o *Policji*, podejmowali czynności legitymowania w stosunku do osób, które swoim zachowaniem naruszały obowiązujący porządek prawny. Powyższe działania zostały podjęte przez policjantów po tym, jak organizator zgromadzenia cyklicznego poinformował, że osoby manifestujące odmienne poglądy w rejonie ulic Krakowskie Przedmieście i Karowa przeszkadzają w przebiegu zgromadzenia cyklicznego. Następstwem przekazanej informacji było złożenie przez organizatora zgromadzenia cyklicznego zawiadomienia o możliwości popełnienia wykroczenia. W wyniku przeprowadzonych działań w rejonie ulic Krakowskie Przedmieście i Karowa wylegitymowano 17 osób. Wobec 1 osoby sporządzono dokumentację o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 224 § 2 *Kodeksu karnego*. W stosunku do 13 osób sporządzono dokumentację celem skierowania do sądu wniosku o ukaranie za czyn z art. 52 § 2 pkt 1 *Kodeksu wykroczeń*. Jednocześnie 1 osobę ukarano karą grzywny w drodze postępowania mandatowego z art. 52 § 2 pkt 1 *Kodeksu wykroczeń*.

W związku z przebiegiem zgromadzenia publicznego z dnia 10 września 2017 roku przy ul. Karowej/Krakowskie Przedmieście w Warszawie, dotychczas z KRP Warszawa I skierowano do Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia 13 wniosków o ukaranie o czyny z art. 52 § 2 pkt 1 oraz z art. 65 § 2 *Kodeksu wykroczeń*.

Ponadto w związku ze wskazanym zgromadzeniem publicznym, w Wydziale do Walki z Przestępczością przeciwko Życiu i Zdrowiu KRP Warszawa I prowadzone było - pod nadzorem Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście Północ - postępowanie przygotowawcze przeciwko jednej osobie podejrzanej o czyn z art. 224 § 2 *Kodeksu karnego* (l.dz. KRP-PZ-5685/17, PR 4 Ds. 1179/2017). W dniu 30 marca 2018 roku w przedmiotowej sprawie skierowano akt oskarżenia do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia.

- ***w sprawie dotyczącej interwencji Policji wobec uczestników zgromadzenia odbywającego się w dniu 01.03.2018 r. z okazji Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych na ulicach Warszawy:***

W dniu 1 marca 2018 roku funkcjonariusze Policji podejmowali czynności mające na celu przywrócić naruszonego porządku prawnego, które były skierowane wobec osób blokujących przemarsz legalnie zgłoszonego zgromadzenia publicznego. Na terenie dzielnicy Mokotów, w miejscu odbywania się uroczystości państwowych i zgromadzeń, wystawione

zostały kordony porządkowe, mające na celu oddzielenie grup, a także zapewnienie ładu i porządku publicznego oraz bezpieczeństwa uczestników zgromadzeń. W trakcie tych działań dwóch mężczyzn dopuściło się naruszenia nietykalności cielesnej oraz uszkodzenia mienia funkcjonariusza Policji (art. 222 § 1 oraz 288 kk). Przeciwko wymienionym mężczyznom w Komendzie Rejonowej Policji Warszawa II prowadzone są obecnie - pod nadzorem Prokuratury Rejonowej Warszawa Mokotów - postępowania przygotowawcze dotyczące naruszenia nietykalności cielesnej oraz uszkodzenia mienia funkcjonariusza Policji (WD-2359/18, sygn. akt PR 3 Ds.389.2018.III oraz WD-2360/18, sygn. akt PR 5 Ds. 319.2018.II).

W związku z pisemnymi uwagami dotyczącymi okoliczności oraz sposobu zatrzymania jednego z ww. materiały sprawy zostały przekazane do dalszego prowadzenia w Prokuraturze Rejonowej Warszawa Wola (sygn. akt PR 1Ds.301.2018). Przedmiotowa sprawa pozostaje w toku. Wymienieni mężczyźni wnieśli zażalenia na zatrzymanie, w konsekwencji czego w dniach 8 i 11 maja br. odbyły się posiedzenia Sądu w przedmiocie rozpatrzenia wniesionych zażaleń, na których zostały wyznaczone kolejne terminy rozpraw - odpowiednio na 19 i 26 czerwca br.

Jednocześnie w dniu 22 marca 2018 roku do KRP Warszawa I wpłynęły w tym zakresie dwa zawiadomienia o naruszeniu nietykalności cielesnej z art. 217 § 1 *Kodeksu karnego* na szkodę dwóch osób, którym w dniu 1 marca 2018 r. przy kościele św. Aleksandra na Placu Trzech Krzyży w Warszawie została „wyrwana flaga symbolizująca ruch LGBT” (KRP-PZ-1741/18 i KRP-PZ-1742/18). Wymienione sprawy pozostają w toku i są w nich prowadzone czynności w trybie art. 488 *Kodeksu postępowania karnego*.

Ponadto, w związku z działaniami policyjnymi w ramach przedmiotowego zabezpieczenia w Komendzie Stołecznej Policji:

- prowadzone były czynności wyjaśniające w trybie art. 134i ust. 4 ustawy *o Policji* – w sprawie interwencji przeprowadzonej w dniu 1 marca 2018 roku wobec Pana Rafała S., podczas której miał on zostać agresywnie potraktowany. Czynności zostały zakończone w dniu 27 kwietnia 2018 roku. Zgromadzony materiał nie dostarczył uzasadnionego przypuszczenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez policjantów;
- prowadzone są czynności wyjaśniające trybie art. 134i ust. 4 ustawy *o Policji* w sprawie zamieszczonych w publikacjach internetowych relacjach osób biorących udział w protestach w dniu 1 marca 2018 roku, które wskazały, że byli m. in. „bici z pięści w twarz albo z kopa, dostawali po łydkach i byli bici w miejsca wrażliwe – krocze”, jak również, że interweniujący policjanci podjęli czynności w sposób nieproporcjonalny do sytuacji. Czynności te pozostają w toku.

Pismo Pana Rzecznika nr VII.613.3.2018.MKS z dnia 6 marca 2018 roku dotyczące interwencji Policji podczas manifestacji, które odbyły się w *dniu 1 marca z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych na ulicach Warszawy* wraz ze wskazanymi linkami do publikacji internetowych zawierających relacje odnośnie działań Policji, osób biorących udział w protestach w dniu 1 marca 2018 roku, które zostało skierowane do Komendy Stołecznej Policji, z uwagi na charakter podniesionych zarzutów przekazano do Prokuratury Rejonowej Warszawa Mokotów, w celu dokonania oceny prawno-karnej. Prokuratura Okręgowa w Warszawie do prowadzenia przedmiotowej sprawy wyznaczyła Prokuraturę Rejonową Warszawa Śródmieście w Warszawie. Przedmiotowe postępowanie pozostaje w toku.

– ***w sprawie dotyczącej interwencji Policji wobec osób blokujących przejazd przedstawicieli rządu RP na Wzgórze Wawelskie w dniu 18 grudnia 2016 roku:***

W dniu 18 grudnia 2016 r. w Krakowie podczas wizyty przedstawicieli rządu RP na Wzgórzu Wawelskim doszło do zbiorowego zakłócenia porządku publicznego. W trakcie przejazdu kolumny pojazdów rządowych na drodze prowadzącej do bramy Herbowej, z grupy przebywających tam 150 osób, około piętnaście z nich blokowało przejazd np. poprzez siadanie na jezdni przed kolumną pojazdów. Osoby te nie podporządkowały się wezwaniu Policji do umożliwienia przejazdu kolumnie samochodów rządowych, dlatego zostały usunięte przez policjantów przy użyciu siły fizycznej. Ze względu na dynamikę sytuacji, a także mając za priorytet bezpieczny przejazd kolumny, nie podejmowano legitymowania tych osób.

Na podstawie analizy zgromadzonych materiałów, w tym zapisu wizyjnego i dźwiękowego, wytypowano 7 osób, które blokowały przejazd kolumny rządowej, co stanowi wykroczenie stypizowane w art. 90 *Kodeksu wykroczeń*⁴. Każdej z osób przedstawiono zarzut, że „w dniu 18 grudnia 2016 r. w Krakowie, na drodze dojazdowej do Zamku Królewskiego w kierunku bramy Herbowej, wykroczył przeciw bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji w ten sposób, że siedząc lub stojąc na jezdni zatamował przejazd kolumny pojazdów rządowych, których kierujący zostali zmuszeni do zatrzymania pojazdów na jezdni drogi publicznej ul. Podzamcze”.

Do Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie II Wydział Karny - Sekcja ds. Wykroczeniowych skierowano wnioski o ukaranie wytypowanych sprawców wykroczenia.

⁴ Kto tamuje lub utrudnia ruch na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu podlega karze grzywny albo karze nagany

Na wniosek Policji sąd wydał w sprawie obwinionych wyroki nakazowe, skazując wszystkich na kary grzywny w wysokości 300, 400 lub 500 zł. Wszyscy obwinieni wnieśli sprzeciw, od wyroku nakazowego. Następnie w trybie zwykłym Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie II Wydział Karny wydał w dniu 5 października 2017 r. zbiorcze postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania o sygn. akt II W 1662/17/S. Na powyższe postanowienie zażalenie złożył Komendant Miejski Policji w Krakowie, w konsekwencji czego w połowie stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w Krakowie uchylił zaskarżone postanowienie. Przedmiotowa sprawa wróciła na wokandę i toczy się nadal pod sygn. akt II W 1662/17/S.

Podsumowując powyższe stwierdzić należy, że podstawowym obowiązkiem policjantów jest egzekwowanie przestrzegania przepisów prawa, polegające w omawianych przypadkach na wykrywaniu wykroczeń i ściganiu ich sprawców, co łączy się przede wszystkim ze stosowaniem prawa polegającym na dokonaniu wstępnej oceny prawno-karnej zachowania konkretnej osoby, a nie z dokonywaniem wykładni prawa. Tej ostatniej dokonują w praktyce niezależne sądy oraz przedstawiciele doktryny prawniczej, którzy interpretują prawo oraz prowadzą badania nad normami prawnymi.

W razie wątpliwości dotyczących kwestii zgodności z prawem konkretnych czynności podjętych przez policjantów w indywidualnych sprawach, podmiotami właściwymi do oceny prawno - karnej są organy Prokuratury.

Z powierzenia

KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI
= upoważnienia
ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI
nadinsp. Jan LACH

NAZTELNK
WYDZIAŁ ANALIZ
BIURA KONTROLI
KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI

podinsp. Artur KOWALCZYK

BIURO KONTROLI
KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI

Ya-2028/2018

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2018 -05- 25

Wniosek osobisty

ZAL. NR

Pan dr Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatel
al Solidarności 77
00-090 Warszawa